

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

6. december 2006

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM POGOVORA S PREDSEDNIKOM VLADE RS JANEZOM JANŠO V ODDAJI »STUDIO OB 17-ih« RADIA SLOVENIJA

NOVINAR: Lep pozdrav spoštovane poslušalke, cenjeni poslušalci. Gospodarsko politične razmere v Sloveniji so tako dobre kot doslej, niso bile še nikoli. Takšna je osnovna misel, ki smo jo v zadnjih dveh tednih, še posebej pa včeraj lahko zasledili v nastopih vladnih predstavnikov, ko so le ti govorili o opravljenem delu na polovici vladnega mandata. Komentarji političnih nasprotnikov, pa tudi dela strokovne javnosti pričakovano takšnega optimizma ne izražajo. Kje se torej Slovenija nahaja dve leti po imenovanju vlade, ki jo vodi Janez Janša? Sta ti dve leti na, kot se je pogosto slišalo, 12 let podlage dovolj za oceno, da se je Slovenija znašla na novi, drugačni, bolj sproščeni poti? Odgovore bomo v Studiu ob 17-ih poiskali s predsednikom vlade Janezom Janšo.

Gospod predsednik dober dan. Predlog za imenovanje nove ministrice za delo Marjete Cotman je že v parlamentu. Njeno delo za vas ni neznanka, koalicijski partnerji so v prvih komentarjih izrekli podporo njenemu imenovanju. S kandidatko so zadovoljni tudi sindikati, medtem, ko delodajalci pravijo, da Cotmanova kot ministrica za delo pomeni dokončno slovo od reform. Kakšen je vaš komentar, prvi, na te odzive?

PREDSEDNIK VLADE: No, torej gospa Cotmanova je predlagana zato, ker je bila že zdaj drugi človek na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Obvlada področje, ne potrebuje nekega uvajalnega obdobja. Poleg tega pa ima tudi kot pravnica bogata izkušnje z delom v državni upravi, v parlamentu in v tem trenutku je to zagotovo najboljša izbira, ki je na voljo in sem vesel, da je tudi koalicijska stranka, ki je zasedla resor v začetku tega mandata, podala takšen predlog. Kar se pa tiče ocen, pa počakajmo na delo. Zelo nevhvaležno, nefer je ocenjevati nekoga, ki praktično še ni začel delati.

NOVINAR: To je bil prvi komentar predsednika vlade Janeza Janše na odzive ob predlaganem imenovanju Marjete Cotman za Ministrico za delo, družino in socialne zadeve. Pogovor s premierjem vodiva Tomaž Celestina in Sandi Frelih. Preden pa nadaljujemo, pa popoldanska kratka poročila.

Gost današnjega Studia ob 17h je torej predsednik slovenske vlade Janez Janša. Gospod Janša, če se najprej na začetku te oddaje še enkrat na kratko dotaknemo današnjega predloga, da naj nova ministrica za delo postane Marjeta Cotman. Ali verjamete v to, da bo nova ministrica razmeroma hitro odpravila tiste slabosti, zaradi katerih ste bili toliko nezadovoljni s prejšnjim ministrom Janezom Drobničem, da ste ga odslovili? V mislih imam predvsem vaš glavni očitek, to je oslABLJENO socialno sporazumevanje.

PREDSEDNIK VLADE: Jaz mislim, da bo zdaj delo boljše. Utemeljeno to pričakujemo in tudi osebno verjamem, da bodo pomanjkljivosti, ki so bile kar znatne v času ministromanja gospoda Drobniča odpravljene. Bi pa le glede na vaš uvod, glede sedanjega stanja v Sloveniji povedal, da to ni trditev sedanje vlade, ampak so to neizpodbitna dejstva, kjer številke govorijo same po sebi. Slovenija nikoli doslej ni imela tako ugodnega razmerja med gospodarsko rastjo, inflacijo in zaposlenostjo. Če mi kdo zna povedati za obdobje, kjer je Slovenija imela boljše makroekonomske pokazatelje, potem naj to pove.

NOVINAR: Drug očitek delodajalcev v primeru Drobnič, če lahko temu tako rečem, pa je bil, da ste pri tem popustili sindikatom?

PRESEDNIK VLADE: No, to bi težko rekel, da je stališče delodajalcev. To je stališče kot sem ga danes slišal, sekretarja izginjajoče Gospodarske zbornice oziroma Gospodarske zbornice, ki je v reorganizaciji in so tam nekoliko užaljeni zato, ker je pač vlada predlagala zakon, po katerem članstvo v Gospodarski zbornici ni več obvezno. Da je bil ta predlog upravičen dokazuje vse to, kar se je dogajalo, tudi zadovoljstvo gospodarstva ob tem in zamenjava ministra Drobniča v ničemer ni pogojena s tem, da bi vlada s tem odstopala od kakšnih reform. Ta očitek se mi zdi še najbolj absurden, ker smo ravno na tem področju ukrepov za večjo fleksibilnost na trgu dela, kar je druga težiščna smer sedanje reforme, na žalost pridelali največje zamude. Če je bil minister Drobnič tako uspešen reformator, potem bi imeli danes sprejet tudi korpus delovnopravne zakonodaje kot imamo sprejet paket davčne zakonodaje. Žal pa temu ni tako, čeprav je bilo tako načrtovano in do menjav je prišlo tudi zaradi tega, ker so šle stvari prepočasi. Zdaj bodo šle zagotovo hitreje.

NOVINAR: Gospod predsednik, že prej ste opozorili, pa tudi ministri vaše vlade so v zadnjih dveh tednih v javnosti pojasnjevali, da je Slovenija politično in gospodarsko trdna, da so gospodarske razmere najboljše v zgodovini naše države. Slovenija ima po vaših zagotovilih najugodnejše razmere med gospodarsko rastjo, inflacijo in zaposlenostjo. Kakšni so sploh makroekonomski okviri v katerih se giblje Slovenija konec tega leta?

PRESEDNIK VLADE: Še enkrat ponavljam, da ne gre za moja zagotovila. Gre za ugotovitve pristojnih organov, ki spremljajo statistiko, naših in evropskih, od leta 2004 je Slovenija tudi članica EU. Podatki se preverjajo in ti podatki pač kažejo, da imamo najnižjo inflacijo v zgodovini, da imamo gospodarsko rast, ki je bila v prvi polovici leta 5 % in da so v tem času dosegli realno rast plač za nekaj več kot 2 %, povečanje produktivnosti za več kot 4 % in povečanje zaposlenosti za 0,5 % in med tem se je tudi zmanjšala stopnja brezposelnosti. Vse to pa je Slovenija dosegla v obdobju, ko je morala zelo paziti na to, da ne naredi nič, kar bi ogrozilo izpolnjevanje pogojev za sprejem evra oziroma, kar bi ogrozilo izpolnjevanje maastrichtskih kriterijev in kot veste je Slovenija edina država od vseh, ki so kandidirale za prevzem evra v prvi skupini in samo Slovenija je izpolnila te kriterije. Ob tem pa je dosegla še zelo ugodne makroekonomske kazalce. Ni enostavno s tem, ko znižuješ inflacijo, povečevati gospodarsko rast in hkrati tudi povečevati zaposlenost, produktivnost dela in zmanjševati brezposelnost. Sloveniji je to uspelo, kljub temu, da so ekonomski teoretiki trdili, da to enostavno ne bi šlo.

NOVINAR: V kolikšni meri pa je takšno ugodno stanje pravzaprav posledica teh zadnjih dveh let oziroma kot pravite te zelo trde discipline pred prevzemanjem evra oziroma pred enim leti začeti gospodarskih in družbenih reform? V kolikšni meri je lahko takšno stanje tudi posledica dediščine, ki ste jo dobili od prejšnjih vlad? Pa če tu omenimo tudi razmeroma, vsaj mestoma ugodna mednarodna gospodarska gibanja.

PRESEDNIK VLADE: No, gospodarska gibanja v Evropi so razmeroma ugodna, krepi se tudi gospodarska rast oziroma dinamika na našem največjem trgu znotraj EU, to je zvezna republika Nemčija, vendar pa je tam gospodarska rast bistveno nižja od gospodarske rasti v Sloveniji. V Sloveniji je zadnja gospodarska rast za 2.6 % višja od povprečne gospodarske rasti v evro območju oziroma v državah evro območja, v katere vstopamo s 1. januarjem, se pravi, da gre deloma za zunanje dejavnike, saj je Slovenija del evropskega trga. Če bi bila celotna Evropa v krizi, zagotovo to tudi ne bi obšlo Slovenijo, tako, da ugodna gospodarska gibanja okoli nas vplivajo tudi na naše stanje, vendar pa, če bi bili odvisni samo od tega, zagotovo situacija ne bi bila takšna, če sami ne bi nič naredili. Imamo npr. sosednjo Madžarsko, ki ima podobne trge kot Slovenija, ki je tudi članica Evropske unije pa ima popolnoma drugačno gospodarsko sliko in so leta daleč od izpolnitev kriterijev za prevzem evra. Se pravi, v veliki meri je vendarle od vsake države same odvisno, kako bo izkoristila pogoje, ki jih ima in kako bo napredovala. Kar se tiče prevzema evra, si ta vlada ne lasti izključnih zaslug. Prvi korak k temu uspehu je bila odločitev prejšnje vlade, že sredi leta 2004, da gre v čakalnico za evro. Praktično nekaj mesecev po

vstopu v EU je prejšnja vlada sprejela odločitev, da sprejme naslednji izziv. To je bil takrat pogumen korak in narejenih je bilo tudi nekaj praktičnih ukrepov v smer izpolnjevanja kriterijev, vendar pa je glavno delo opravila ta vlada, ki je nastopila mandat nekaj mesecev po tem, ko je bila ta odločitev sprejeta, 3. decembra 2004 in v tem ni nikakršnega dvoma. Kar se tiče gospodarske rasti, ki je seveda vplivala tudi na povečano zaposlenost, pa beležimo tudi prve rezultate ukrepov, ki smo jih sprejeli v lanskem letu. Mislim predvsem na zniževanje davkov. V Sloveniji smo z lansko odločitvijo, da znižamo davek na izplačane plače za 20 % in ta odločitev velja od 1. januarja letos. Prvič po 15-ih letih odkar Slovenija obstaja, smo neke davke znižali. Prej so se davki vseskozi povečevali, v lanskem letu je prvič prišlo do odločitve, da se začnejo davki zniževati in kot že rečeno, davek na izplačane plače je bil zmanjšan s 1. januarjem tega leta, v prihodnjih letih bo popolnoma odpravljen in s to davčno zakonodajo, ki smo jo pred tedni sprejeli v Državnem zboru, se bo znižal tudi davek na dohodke pravnih oseb oziroma korporativna taksa iz 25 na 20 %, hkrati pa se zmanjšuje tudi progresivnost pri osebem davku oziroma pri dohodnini in zmanjšuje število stopenj s pet na tri. To so znatni koraki, ki gredo zagotovo v pravo smer in ki bodo imeli pozitivne makroekonomske učinke v naslednjih letih.

NOVINAR: Če lahko samo en kratek medklic. Iz gospodarstva pravijo, da bi veliko razbremenitev, tisto pravo razbremenitev prinesla hitrejša, če ne takojšnje ukinjene davke na izplačane plače. A v vladi razmišljate o tem, da bi vendarle ta odstotek postopnega ukinjanja davka na izplačane plače vendarle povečali, da bi bila ukinitve hitrejša?

PREDSEDNIK VLADE: To bi lahko naredili, vendar bi s tem izpostavili prihodkovno stran proračuna določenemu tveganju, ki bi se odrazilo tudi potem v nujni zahtevi, ali po povečanju davka na potrošnje oziroma davka na dodano vrednost, čemur se želimo izogniti in ali pa po bi to rodilo zahteve po krčenju socialnih pravic, čemur se želimo izogniti, ker je Slovenija pač v relativno dobrem položaju. Smo na 80 % evropske razvitosti, tako, da lahko te strukturne spremembe naredimo brez zategovanja pasu in brez tega, da bi bil katerikoli sloj prebivalstva prizadet. Zato ne želimo zmanjševanje davkov na enem področju nadomestiti z zvišanjem davkov na drugem področju, zaradi tega je bila tudi sprejeta odločitev o postopnem ukinjanju davka na izplačane plače in ta izpad v proračunu bomo nadomestili z varčevanjem in seveda z večjo gospodarsko rastjo.

NOVINAR: Gospod predsednik, včeraj ste dejali, da je vlada v poldrugem letu realizirala 61 % normativnega programa sprejetih 62 zakonov in drugih aktov od skupno načrtovanih 102. Tukaj gre predvsem za številke, na čem pa pravzaprav temelji vaša vsebinska ocena opravljenega dela celotne vladne posadke posameznih ministrov? Gre to za javnomnenjske raziskave, ki so razmeroma ugodne, priznajo, pa izpolnjevanje koalicijske pogodbe, vaše ocene? Kako utemeljujete te ocene, da niso to samo številčne ocene?

PREDSEDNIK VLADE: Številke so tudi pomembne, ker če številke ne bi bile pomembne...

NOVINAR: Kaj je tista kvalitativna ocena?

PREDSEDNIK VLADE: Vseeno na koncu meseca dobite 1000 evrov ali pa 1500 evrov plače. Ampak je zelo pomembno, se pravi, številke so pomembne in od števil v makroekonomiji so na koncu odvisne tudi mikro-številke, plače ali pa številke na položnicah, ki jih je potrebno plačati, zaradi tega jaz tega ne bi zanemarjal. Šestdeset odstotna realizacija programov ukrepov gospodarskih in socialnih reform pomeni, da je bilo sprejetih, kot ste prej dejali 62 zakonov in drugih normativnih aktov od skupnega števila 102, ki jih je potrebno sprejeti, da bo ta paket gospodarskih in socialnih reform imel oziroma dobil ustrezno normativno podlago, da bo lahko začel dajati učinke. To je za vlado najtežji zalogaj, absolutno. V veliki meri gre za zakone, za katere se je potem potrebno izboriti tudi v parlamentu, da so potrjeni, včasih skleniti tudi kakšen kompromis in podlaga, ki s tem nastaja v bistvu spreminja predvsem pogoje gospodarjenja, tudi poenostavlja življenje v Sloveniji za državljanke in državljane in ga dela tudi cenejše. V teh šestdesetih oziroma dvainšestdesetih aktih so zakoni kot so davčni zakoni, o katerih sem prej govoril, potem tudi zakon o javno zasebnem partnerstvu, ki je posebnega pomena. S tem zakonom se bo lahko tudi za javne potrebe angažiral zasebni kapital. Ne bo potrebno vsega financirati samo iz proračuna

oziroma iz davkov. Instrument, ki ga s pridom uporablja večina držav EU, še posebej tistih najbolj razvitih. S tem se je pri nas čakalo in čakalo. Potem je tukaj nov zakon o reviziji javnega naročanja oziroma o javnem naročanju, ki poenostavlja ta sistem, potem imamo zakon o gospodarskih družbah, gospodarsko ustavo, ki je že sprejet. V parlament smo poslali, po končani vladni proceduri, nov Zakon o prostorskem načrtovanju. Obstoječi zakon je ena glavnih birokratskih ovir za številne investicije, javne in zasebne, kjer so postopki predolgi in se podvajajo. Bistveno se bodo skrajšali roki, ki so danes še potrebni in so zelo dolgi za gradnjo objektov oziroma umeščanje objektov in projektov v prostor. Vrsta drugih zakonov je, ki odpravljajo nepotrebne birokratske ovire in ki s tem tudi cenijo poslovanje gospodarskih družb kot tudi življenje prebivalstva.

NOVINAR: Morda samo vprašanje. Kako vi ocenjujete delo posameznih ministrov? Recimo, če se drugače izrazim. Nedavni, dosedanji minister za delo je dobil negativno oceno. Na čem temeljijo pozitivne ocene ostalih ministrov? Na kvaliteti življenja, boljšem delu, boljšem izpolnjevanju koalicijske pogodbe, vladnega programa?

PREDSEDNIK VLADE: Ko bo končni sodnik, ki ocenjuje vsako vlado, to so pač volivke in volivci na koncu tega mandata, delal neko oceno, se bo predvsem vprašal ali je stanje po štirih letih bistveno boljše ali ne. Jasno je, da je tukaj tudi za interno ocenjevanje ključen kriterij, znotraj tega pa so tudi drugi podrobnejši. Eden je že omenjeni kriterij izpolnjevanja programa. Vsako ministrstvo ima svoj program, koalicija ima koalicijsko pogodbo, tam so naštetih ukrepi, ki jih je treba narediti, stvari, ki jih je treba spremeniti, izboljšati, nadgraditi, vse se seveda da meriti. Koalicijska pogodba je potem prevedena v normativni program vlade. V tem programu piše, kaj mora za realizacijo teh ukrepov na svojem področju vsako ministrstvo narediti, koliko zakonov pripraviti, vladnih uredb ali podzakonskih aktov, ki jih izdajajo ministrstva. To se sproti spremlja. Vsak teden vidimo, kje so kakšna ministrstva. Na tej podlagi se da zelo natančno oceniti, koliko je neko ministrstvo uspešno in koliko ni. Ocenjujemo pa seveda potem tudi učinke zakonov in predpisov v praksi in ni dovolj, da nekdo samo pripravi zakon in ga spravi skozi proceduro. Ta zakon mora tudi prinašati pričakovane učinke.

NOVINAR: Poglejte gospod Janša, usklajevanje reform, vsaj na prvi pogled, je trenutno nekoliko zrahljano. Vladno službo za razvoj vodi državni sekretar. Ta naj bi po nekaterih informacijah odšel. Še vedno ostaja prenovljeni Strateški svet za gospodarski razvoj, tega zdaj vodi doktor Marjan Senjur, vendar pa je Svet samo svetovalni organ. Kdo bo v prihodnje usklajeval dogajanja med posameznimi resorji. To je sicer naloga vladne službe za razvoj. Vprašanje, ki se pojavlja pravzaprav že od poletja sem pa je, kdo bo to službo vodil v prihodnje?

PREDSEDNIK VLADE: Mi smo na začetku povedali, da bodo reforme imele tri grobe faze. Prva faza je priprava konceptov. V ta namen smo oblikovali odbor za reforme in potem vladno službo za razvoj. To je bilo opravljeno veliko dela. Tudi ljudje, ki so kasneje odšli iz projekta so v začetni fazi dali veliko energije, naredili veliko dobrega. V drugi fazi je težišče izvajanja reform prišlo na ministrstva, ki morajo pripraviti ustrezne zakone, podzakonske akte in vse druge ukrepe in v tretji fazi, ko se ti ukrepi izvajajo, pa vladna služba za razvoj ponovno dobiva neko večjo težo, ker je treba te stvari koordinirati. Še posebej bo ta vloga pomembna pri usklajevanju projektov iz resolucije nacionalnih razvojnih projektov. Gre za petintrideset težiščnih projektov razmeščenih po celi Sloveniji, kjer je realizacija pri mnogih ali pa večini v veliki meri odvisna od dobrega sodelovanja različnih vladnih resorjev, pokrajinske ravni, ki nastaja oziroma deloma že obstaja v obliki regionalnih razvojnih agencij in lokalnega okolja in gospodarstva. No, za to koordinacijo, v tem strateškem smislu zdaj usposabljam vladno službo za razvoj, ki bo v naslednjem letu začela delovati predvsem v tej novi vlogi.

NOVINAR: Vlada je sicer oceno izvajanja Lizbonske strategije pripravila v začetku oktobra. V tem poročilu so med najpomembnejšimi dosežki omenjeni ukrepi na socialnem področju. Vi ste pa včeraj že tudi napovedovali ukrepe, ki naj bi prispevali k pripravljenosti ljudi za sprejemanje dela, spodbujali podjetja k večjemu zaposlovanju, potem k daljši ostajani na zaposlitvi. To je bil tudi eden od ukrepov, s katerimi nameravate v prihodnje zagotoviti dolgoročno vzdržnost javnih financ, pa recimo prejšnje zaposlovanje, krajši študij. A niso to pravzaprav nepopularni ukrepi?

PREDSEDNIK VLADE: Nepopularni ukrep bi bil, če bi mi administrativno povečali starostno mejo za upokojitev ali povečali...

NOVINAR: Tako je bilo razumeti.

PREDSEDNIK VLADE: Ne, ne, ne. Jaz sem zelo natančno povedal, da gre tukaj za ukrepe, ki so temu prijazni, socialno vzdržni in ki ne spreminjajo okvirov pokojninske reforme, ki je bila izvedena leta 1999. Ti ukrepi, nekateri od ukrepov, so bili že sprejeti znotraj pokojninske reforme, nekateri šele vstopajo v veljavo. V tem trenutku ni nikakršne potrebe, da bi Slovenija šla v kakšno drastično preurejanje pokojninskega sistema.

NOVINAR: Kljub opozorilom iz tujine?

PREDSEDNIK VLADE: Ta opozorila se ne nanašajo na naslednjih pet ali deset let, ampak se nanašajo na leto 2040 oziroma 2050. Dobro, treba je gledati tudi tako dolgo v prihodnost, vendar pa sem jaz prepričan, da bo Slovenija v tem času bistveno bolj razvita kot je danes. Projekcije, ki so bile narejene in ki so bile v Sloveniji predstavljene kot alarmantne, pa so izhajale iz predpostavke, da bo Slovenija ostala na več ali manj enaki razvojni stopnji in da bo morala zato, ker se prebivalstvo stara, vsako leto dajati več iz proračuna za tisto razliko v pokojninskem fondu, ki nastaja med plačanimi prispevki in potrebami. To seveda ne bo tako. Že gospodarska rast v zadnjem obdobju kaže, da bo Slovenija kar lepo napredovala. Kljub temu pa, kot že rečeno, bomo skušali stanje tudi v tem vmesnem času izboljševati s temu ukrepi, ki bodo stimulatívni. Če bo nekdo dalj časa delal, bo stimuliran, bo zato pač dobil finančno stimulacijo. Zato, če bo nekdo prej doštudiral, bo tudi stimuliran. Skratka, tukaj je še veliko manevrskega prostora v Sloveniji zato, da smo bolj učinkoviti, bolj racionalni brez tega, da bi administrativno zaostrovali pogoje.

NOVINAR: Očitno so ti zadnji dogodki segli tudi preko slovenskih meja. To lahko razberemo iz vprašanja poslušalke Ane iz Trsta. Ana iz Trsta gospoda predsednika vlade sprašuje, če je videl današnji El Piccolo, ki tudi poroča o delu slovenske vlade v zadnjih dveh letih, vendar pa pod sliko Janeza Drnovška je zapisano, da je to Janez Janša. Poslušalko Ano zanima predvsem to, kako gospod Janša komentira to dejstvo, da sosedje Italijani ne ločijo našega predsednika države in pa predsednika slovenske vlade?

PREDSEDNIK VLADE: Tu očitno ne gre za kakšen kvaliteten časopis. Moram pa reči, da te slike nisem videl.

NOVINAR: Tu je še vprašanje Janeza iz Radovljice, ki se je odzval na vaše prejšnje izvajanje in sprašuje zakaj v obrtni zbornici, pa verjetno tudi v nekaterih drugih, denimo tudi kmetijski, je obvezno članstvo, v gospodarski pa ukinjeno?

PREDSEDNIK VLADE: Situacija je nekoliko drugačna. To še ne pomeni, da ne bo prišlo do sprememb tudi na drugih področjih, vendar pa po anketah, ki so bile izvedene je članstvo samo v gospodarski zbornici terjalo odpravo obveznega članstva in obvezne članarine, medtem ko je razpoloženje v obrtni zbornici nekoliko drugačno. Člani obrtne zbornice so bistveno bolj zadovoljni, izražajo bistveno večjo stopnjo zadovoljstva z obrtno zbornico kot pa je bilo zadovoljstvo članov nekdanje gospodarske zbornice.

NOVINAR: Ura je 17.30 in kot smo že dejali gost današnje oddaje je predsednik vlade Janez Janša. Gospod Janša, ob reformah je drugi za Slovenijo pomemben izziv tudi naše predsedovanje EU leta 2008. Vodenje v teh dneh prevzemamo skupaj z Nemčijo in Portugalsko. V tujem tisku so se pa že pojavili prvi dvomi ali bodo vsi slovenski ministri zmogli tako težko delo. Ste morda razmišljali še o kakšnih dodatnih menjavah? Je naše predsedovanje lahko povod za morebiti širši vladno rekonstrukcijo? Morda še podvprašanje, se boste denimo zgledovali po Luksemburgu, ki je uporabil inštitut pomoči drugih članic pri vodenju posameznih resorjev?

PREDSEDNIK VLADE: Ni bil to samo Luksemburg. Vsaki državi članici EU, ki pač vodi EU, je dana možnost, da pač vodenje različnih delovnih skupin za področja, ki jo ne zanimajo ali pa za kar sploh nima ljudi, prepusti drugim. Tako recimo delovno področje pomorstva in ribištva, države, ki nimajo morja in pa rib, prepustijo drugim državam in se s tem pač ne ukvarjajo. Takšno možnost imamo tudi mi za nekatere delovne skupine. Verjetno bo prišlo do tega, da bomo nekaj tega prepustili drugim. Drugače se pa iz formalnega vodenja EU dela prevelika »fama«. EU ima svoje institucije, ki delujejo, ki daleč v naprej načrtujejo različne rutinske dogodke. Jeziki, uradni jeziki EU so popolnoma enakopravni v tem času. Vodenje EU je stvar, ki predstavlja tudi afirmacijo tiste države, ki vodi, tudi afirmacijo njenega jezika, tako, da vodenje sestankov, uradnih sestankov v času, ko neka država predseduje EU ne pomeni, da je potrebno znati pet tujih jezikov. Takrat ne samo, da se to spodobi, ampak je skoraj obvezno, da uporabljaš svoj, materin jezik. Tuji jeziki bolj pridejo v poštev takrat, ko nisi predsedujoč. Drugo je na delovnih sestankih, kjer se uporabljajo delovni jeziki in obvladovanje vsaj enega od delovnih jezikov EU je seveda pogoj za uspešno delo. Tisto, kar lahko afirmira državo ni vodenje rutinskih sestankov in pogajanje te mašinerije, ki več ali manj teče sama, ampak spretnost, da v tem velikem sistemu odkriješ stvari, ki se jih da premakniti naprej, da znaš lansirati prioritete, ki dejansko lahko izboljšajo določena področja življenja v EU ali rešijo kakšnega od problemov, ki obstaja. S tega vidika ne potrebujemo, zagotovo ne posebej ministrov za delo v slovenski vladi, ko se opravlja samo v državi, pa z državo Slovenijo, ter ministrov, ki bi znali upravljati z EU. Tisti, ki je sposoben prej, bo sposoben tudi kasneje.

NOVINAR: Ko govorite o prioritetah slovenskega predsedovanja, nekaj podrobnosti nemško-slovensko-portugalskega dogovora je že znanih. Baje naj bi se usmerjali predvsem na širitev proti Balkanu. Omenja se tudi medkulturni dialog. Katera bodo tista izhodišča, če lahko že danes izvemo nekaj več, katerim bo Slovenija med svojim predsedovanjem res namenila tisto ključno pozornost? Omenja se tudi evropska ustavna pogodba. Katere so tiste teme za katere ste prepričani, da Slovenija s svojim znanjem, poznavanjem, reči res pomakne, da bo pustila nek pečat v letu 2008?

PREDSEDNIK VLADE: Poleg treh prioritet, ki ste jih že omenili v vprašanju, je tukaj še srednjeročna revizija Lizbonske strategije, kot četrta je energetika oziroma skupna energetska strategija EU kot peta. To je zaenkrat pet prioritet, okrog naprej delamo dosje in se pripravljamo na afirmacijo njihove vsebine. Nekatere so razumljive same po sebi. Ravni širitev oziroma nadaljnji koraki pri integraciji držav Zahodnega Balkana v EU, pa je eno od strateških točk, kjer lahko Slovenija zagotovo največ naredi. Nesmiselno bi bilo izgubljati energijo na področjih, kjer se ne da premakniti nič. Usmerili se bomo tja, kjer se stvari da premakniti. Na to se tudi strateško pripravljamo. Letos je zaživel Center za evropsko prihodnost, s katerim pomagamo pri izobraževanju kadrov, ki v državah kandidatkah, v potencialnih kandidatkah za članstvo v EU delajo na tem, ki bodo kasneje vodili pogajanja o različnih poglavjih za vstop v EU in ki ko gre za civilno družbene skupine pomagajo pri afirmaciji evropske ideje v državah Zahodnega Balkana. Poleg tega številni slovenski strokovnjaki sodelujejo v različnih državah v tej regiji tudi, ko gre za neposredne priprave za implementacijo evropskih standardov in če k temu dodamo še poznavanje te regije, ki ga ima Slovenija iz zgodovine, lahko tukaj dejansko naredimo nek premik ob predpostavki, da bodo tudi politične okoliščine ugodne kar pomeni, da si želimo, da do leta 2008 pride do dorečenega bodočega statusa Kosova in da se razreši tudi glavni problem, ki ovira sodelovanje Srbije ter Bosne in Hercegovine z EU, to je izločitev osumljencev haaškemu sodišču.

NOVINAR: Gospod predsednik, predsedovanje EU je v zadnjih dneh tudi tema nastopov opozicijskih strank, zlasti SD in LDS. Vprašanje predsedovanja pravite, da v parlamentu, v pripravah na to, da razpravlja odbor za evropske zadeve, v SD pa menijo, da gre predvsem za tehnične in skope informacije, zato pričakujejo, da bodo vse stranke vsake tri mesece prevetrile opravljeno delo. Podoben je tudi predlog LDS, ki predvideva, predlaga koordinacijo parlamentarnih strank. Skratka sporazumevanja, dogovarjanja v parlamentu očitno ni dovolj.

PREDSEDNIK VLADE: Jaz bi temu težko pritrdil, saj je Slovenija sledila finskemu modelu, ki ga je tudi implementirala in danes v parlamentu deluje tako imenovani veliki odbor za evropske zadeve, ki sproti obravnava vse teme vezane na sprejete odločitve, ki so potrebne zato, da Slovenija funkcionira znotraj EU in to je tudi pravo mesto za to, da se poroča in usklajuje tudi v zvezi s predsedovanjem Slovenije v

EU. Jaz si ne predstavljam, da bi lahko na plenarnih zasedanjih parlamentov oziroma državnega zbora dosegli neke operativne dogovore v zvezi s pripravami na predsedovanje, logistiko in vsem ostalim okrog katerega je zdaj veliko dela. Nimam nič proti temu, da vlada poroča o teh pripravah kadarkoli. Dvomim pa, da je štirikrat na leto glede na zaposlenost Državnega zbora neka prava številka. Nenazadnje je treba tudi pogledati, kako so se te priprav lotile druge države EU, ki so že predsedovale, nekatere petkrat, šestkrat in videli bomo, da je tukaj zelo veliko dobrih praks. Tako kot gre za sodelovanje parlamenta pri tem projektu, kot tudi ko gre za neko fair-play igro med opozicijo in pozicijo. Predsedovanje EU je po nekem nenapisanem pravilo tema, ki se je ne izkorišča za notranje politične obračune in tukaj je opozicija običajno državotvorna. Jaz upam, da bo tako tudi pri nas. Še posebej zaradi tega, ker smo odločitev o tem, ali bo Slovenija sprejela ta izziv, sprejeli soglasno na seji parlamenta.

NOVINAR: Najverjetneje bo ravnanje opozicije vendarle nekoliko pogojeno tudi s tem, da bo predsedovanje ni potekalo v precej napetem letu volitev. Ampak to je seveda že druga zgodba. Ko ravnokar govorimo o sporazumevanju oziroma komunikaciji. Zdi se vsaj, da je razrešitev ministra za delo Janeza Drobniča morebiti pokazala na zmanjšano možnost dialoga znotraj vladne koalicije. Tako Drobniča kot predsednika NSI Bajuka ste namreč že februarja začeli opozarjati na to, da z delom ministra niste zadovoljni. Vaša zahteva je zanetila tudi nekaj znotraj koalicijskih polemik, najverjetneje povsem pričakovanih, predvsem pa je presenetilo dejstvo, da je ministra v parlamentu zagovarjala celotna poslanska skupina in sicer z oceno, da je njegovo delo dobro. Ali to nasprotovanje jemljete kot nasprotovanjem vam osebno, ali pa nasprotovanju predsedniku NSI Andreju Bajuku, ki je v oceni ministrovega dela, vsaj na začetku, z vami soglašal?

PREDSEDNIK VLADE: Kar se tiče prvega dela vprašanja oziroma trditve bi dejal, da so pozitivni primeri, ko gre za predsedovanje tudi iz držav, kjer so imeli volitve, ali pa bodo imeli volitve takoj po predsedovanju. Tudi trenutno predsedujoča Finska bo imela volitve marca, predsedovanje bo zaključila konec tega meseca oziroma leta in tam opozicija vlado podpira pri teh njihovih naporih za čim bolj uspešno predsedovanje Finske. Enako se je zgodilo v Avstriji, kjer so imeli v prvi polovici leta predsedovanje in potem jeseni volitve. Nek fair-play v EU je, da to ni volilna tema. Kar pa se tiče koalicije pa funkcionira normalno. V koaliciji, kjer so štiri stranke bo vedno prihajalo do razlik. Če ne bi bilo teh razlik, ne bi bilo štirih strank in bi bila samo ena in tudi koalicije ne bi bile potrebne. Tisto, kar se meni zdi važno je to, da se pač držimo koalicijske pogodbe in da pri ostalih ukrepih, ki jih predlagajo ministrstva stvari, ki niso usklajene v koaliciji in za katere naprej vemo, da ne bodo dobile podpore koalicije v Državnem zboru enostavno ne predlagamo, kljub temu, da se nam morda zdijo na podlagi programa kakšne od koalicijskih partneric dobre.

NOVINAR: Druga vroča tema v teh dneh pa je dogajanje povezano z romsko družino Strojan. Se vam po vsem tem, kar se je zgodilo, zdi odločitev o preselitvi Strojanovih v Postojno vseeno malce premalo domišljena, predvsem pa prehitra? Glejte, takšno mnenje je danes konec koncev na okrogli mizi izreklo tudi deset najvplivnejših pravnikov v državi. Del družine je zdaj sicer pod policijsko zaščito, pa brez protestov sovaščanov vseeno živi v Ambrusu. Pa bom tule dodal še dve stališči pravnikov za zaokroženo podobo...

PREDSEDNIK VLADE: Povejte stališče vseh desetih pravnikov, ker ste rekli, da je bilo deset pravnikov. Jaz sem poslušal vašo oddajo pred kakšno uro in je bilo tam povedano drugače.

NOVINAR: Ravno to želim dodati, da so ti pravniki tudi rekli, da je problem starejši, da je posledica tudi, da 15 let nismo imeli zakona o romski skupnosti in da je krivo morebiti tudi to, da je varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek zadevo prehitro internacionaliziral. Bilo pa je stališče v tem primeru tudi, da je pravna država nekoliko zatajila, če ne padla.

PREDSEDNIK VLADE: Prvič, ne gre za stališče desetih najvplivnejših pravnikov. Gre za stališče nekaterih med njimi, ki so rekli, da je bila preselitev napaka. Jaz dvomim, da še posebej po enomesečnem, pretežno tendicioznem poročanju o tem problemu in o zamegljevanju stvari ljudje sploh vedo kaj je bilo na začetku te zadnje faze? S tem, da se romski problem ni začel s preselitvijo družine

Strojan, ampak se je začel že zdavnaj prej. Tudi pravna država ni bila v tem primeru prvič na preizkušnji, ampak je bila na preizkušnji že bistveno prej. Tisto, kar se pozablja je to, da do te preselitve ni prišlo v nasprotju z željo te družine. Ko so se razmere po poskusu uboja enega od vaščanov Ambrusa zaostrele, je minister za notranje zadeve, ki je prišel umiriti konflikt, opravil pogovor z to romsko družino in jim je ponudil dve možnosti. Prva možnost je bila, da se jih preseli začasno na neko varno lokacijo, kjer bo poskrbljeno za njihovo varnost in se jim potem išče neko trajno rešitev s pomočjo ustreznih organov ali pa, če se s tem ne strinjajo, se jih seveda, ker je to dolžnost policije, v tistih okoliščinah poskuša zaščititi oziroma poskrbeti za njihovo varnost. Romska družina se je sama odločila za prvo varianto. Težko bi rekli, da ni bilo nobenega zunanega pritiska. Seveda je bil pritisk. Absolutno. Vendar pa so razlogi za takšen pritisk v veliki meri pogojeni tudi z ravnanjem te romske družine v preteklosti in z ravnanjem tistih, ki so jih sprejemali v tem njihovem nelegalnem naselju v preteklosti. Zgodba ima dolga brado, vendar tisto, kar manjka v vašem vprašanju in tudi v izhodiščih ocenah, da ravnanje ni bilo pravilno, je dejstvo, da je, da to družino, vsaj ko gre za državne organe, ni nihče silil, da se preseli. Imeli so dve možnosti na voljo. Izbrali so začasno preselitev in država je v zvezi s tem naredila vse, da bi v tem času poiskala še vedno začasno rešitev čez zimo in potem tudi trajno rešitev s tem, da se nezazidljiva parcela, ki jo imajo v Ambrusu zamenja za zazidljivo lokacijo. Humanitarne organizacije v Sloveniji so obljubile, da bodo pomagale tej družini, da si tam uredi legalno naselje in bivališče. Jaz sem se sam dvakrat pogovarjal s predstavniki te družine. Dvakrat smo se dogovorili in dvakrat so potem prekršili dogovor, tudi po prišepetavanju mnogih, tako imenovanih v narekovaju dobronamernih ljudi. Lokacija, ki jim je ponujena za začasno prebivališče preko zime, ko bi se našla trajna rešitev je zelo dobra. Dvomim, da ima večina slovenskih družin boljše pogoje. Dvomim, da se je kadarkoli v zgodovini te države kdo toliko ukvarjal z eno samo družino. Tako da v temelju zavračam očitke, da je tukaj vlada ravnala neprimerno. Tisti, ki so polni nasvetov po enem mesecu, še vedno niso povedali, kaj bi bila boljša rešitev. Kot že rečeno, če bi družina izbrala dejstvo, da ne želi iti nikamor, takrat jih na silo v to nihče ne bi odstranil in bi jih policija tam branila z vsemi riziki, ki bi jih to prineslo. Zagotovo pa to ne bi preprečilo pravnega postopka, ki teče. Leta 2002 je bila izdana pravnomočna sodba upravnega sodišča, s katerim je bil končan dolgoletni postopek za oziroma proti legalizaciji tega njihovega naselja. Od leta 2002 naprej bi morali teči postopki za odstranitev nelegalnih objektov. Zakaj niso tekli je pač drugo vprašanje, vendar ravno v tem dejstvu tiči razlog za tolikšno eskalacijo konfliktov. Če bi pravna država delovala leta 2002, potem nič od teh zapletov ne bi bilo. Vemo pa, da so bili takrat na oblasti tisti, ki so danes polni različnih naukov kako bi bilo treba ravnati.

NOVINAR: No, pa bomo tukaj dodali vprašanje oziroma mnenje poslušalca Ivana iz Ljubljane. Takole pravi. Zakaj vlada bolj odločno ne nastopi proti tako imenovanim prišepetovalcem oziroma kot jih imenuje poslušalec Ivan provokatorjev. V mislih ima poslušalec vse tiste, ki Rome zagovarjajo, v resnici pa jih zlorablajo za svoje ideje. Pravna država, pravi Ivan, mora biti bolj avtoritarna, kriminalna dejanja in prekrški pa naj bodo sankcionirani za vse enako.

PREDSEDNIK VLADE: Ko gre za Rome, je tukaj le treba povedati, da smo v tem času lahko doživeli izjemno konstruktivno vlogo Zveze Romov Slovenije, kjer so se z gospodo Horvatom na čelu trudili, da bi pomagali najti rešitev v situaciji. Tukaj je bilo tudi večje število posameznikov iz vrst Romov, ki so tudi želeli pomagati. Hkrati pa je bilo med Romi in večinskim prebivalstvom veliko takšnih, ki so stvari samo podžigali in tisto, kar je v bistvu najbolj grenko spoznanje v tej situaciji je to, da kljub temu, da v Sloveniji obstaja več deset legalnih romskih naselij, kjer bi se dalo z minimalnimi stroški zagotoviti legalno trajno bivanje tej romski družini, niti eno od teh romskih naselij te družine ni bilo pripravljeno sprejeti medse. Ne gre samo za strpnost med Slovenci in večinskim prebivalstvom Slovenije do te romske družine, gre za enako nestrpnost romskega prebivalstva do te romske družine, do svojih. Obrnili smo se, predstavniki vlade so se obrnili na vsa romska naselja v tem delu države. Tudi predstavniki te romske družine sami, so iskali te variante in nikjer jih niso želeli sprejeti, kljub temu, da bi od tega imeli tudi določene koristi in na to se pozablja, ko se govori da gre samo za neko nestrpnost med Romi in večinskim prebivalstvom. V tem primeru gre tudi za globoke konflikte med Romi samimi.

NOVINAR: Ne glede na to, se je ob vprašanju Romov, romske družine Strojan, kot sami pravite, nekako razrasel pojav nestrpnosti nasploh, na katerega so opozorili v posebnem pismu. Prišlo je celo tako daleč,

da so vaščani ustavljali policijska vozila, postavljali barikade. To pa navsezadnje lahko pomeni tudi konec pravne države. Se strinjate s tem?

PREDSEDNIK VLADE: Če bi bilo pravne države konec vedno, ko kdo to reče, potem bi že zdavnaj vsi umrli. Tako drastično to ni. Res pa je, da gre tukaj za nezakonita ravnanja, da pričakujemo od pristojnih organov, da bodo ta ravnanja sankcionirana. Res je nedopustno, da nekdo ustavi policijsko vozilo in jih potem pregleduje in da se to kar dovoli. Zagotovo so tukaj potrebne sankcije in tudi ko gre za tako imenovano nestrpnost je treba biti zelo previden. V veliki meri je bilo to organizirano s strani lokalnih funkcionarjev različnih barv. Tudi tam, Kočevje, kjer smo iskali samo začasno bivališče za nekaj mesecev v državnih objektih na državnem zemljišču. V zvezi s tem občinski sveti nimajo nikakršnih pristojnosti. Kljub temu so župani in razni šefi krajevnih skupnosti zlorabljali svoja pooblastila, celo angažirali Civilno zaščito zato, da to preprečijo. To pa je težko kaznivo dejanje in upam, da bo sankcionirano enako ko gre za uporabo sredstev ali pa vozil, ki so namenjena za zaščito in reševanje. Zloraba teh sredstev je tudi kaznivo dejanje. Po mojih informacijah so bili vsi ti primeri evidentirani in bodo tudi stekli postopki.

NOVINAR: Govorite o sumu kaznivih dejanj, govorili ste tudi o morebitnem razmisleku o ravnanju pristojnih organov. Se je pa v teh vprašanjih povezanih s problematiko Romov oziroma z družino Strojčan pojavilo kar nekaj zahtev po odstopu notranjega ministra Dragotina Mateja. Ambrus je že odnesel, če lahko tako rečem, šefa ljubljanskih policistov. Direktor policije Romšek se z nezadovoljstvom svojih podrejenih sooča na več frontah. Ali je na tem mestu lahko po vašem tudi že razmislek o odgovornosti notranjega ministra?

PREDSEDNIK VLADE: Če ste me prej poslušali, ko sem razložil, kako je sploh prišlo do tega zapleta v tej fazi, potem se morate strinjati z mano, da ni nikakršnih razlogov, da bi minister odgovarjal za početje, ki je bilo popolnoma zakonito. Treba se je vprašati, kaj bi bilo v Ambrusu, če ne bi bilo njegove intervencije in tega, kar je pač naredil. Te zahteve po njegovi zamenjavi niso dobronamerne. Gre za poskus, da se v fazi, ko se pač enkrat tam, enkrat drugje, lahko zanetijo kakšni konflikti destabilizira slovensko policijo, Ministrstvo za notranje zadeve in se potem vsevprek obtoži vlado, da je izgubila nadzor. Zanimivo je, da so se te zahteve po odstopu ministra za notranje zadeve pojavila potem, ko je policija v tisti noči iz sobote na nedeljo obvladala najbolj krizno situacijo in ko se stvari začele umirjati.

NOVINAR: Ko gre za zahteve po odgovornosti se vladi obetajo kar nekaj interpelacij. Prva bo že kmalu in sicer prihodnji teden, predvidoma naj bi prihodnji teden obravnavali v parlamentu tudi interpelacijo zoper ministra za zdravje Andreja Bručana. Glavni očitek naslovljen nanj je, da je divja privatizacija zdravstva, ki bi lahko škodila tudi dostopnosti do temeljnih zdravstvenih storitev. Kako bi vi sami odgovorili na očitke, da Slovenija opušča socialno državo?

PREDSEDNIK VLADE: Ti očitki so prazni, če jih ni možno dokazati.

NOVINAR: Dostopnost do zdravstva, vrtci, šola.

PREDSEDNIK VLADE: Dostopnost do zdravstvenih storitev se je v zadnjih dveh letih povečala. Z znatnimi sredstvi, ki smo jih investirali v modernizacijo, še posebej nekaterih področij zdravstva, so se skrajšale čakalne vrste tudi za 35 % in tudi te tako imenovane koncesije, ki jih nekateri imenujejo kot privatizacijo zdravstva ne pomenijo, da morajo ljudje te storitve plačevati, ker se plačujejo iz javne zdravstvene blagajne. Gre samo za drugačno organizacijo zdravstva, ki se je v svetu izkazala za učinkovito. Tako ti očitki o umiranju socialne države so pavšalni. Slovenija namenja za socialno državo vsako leto več in ne manj sredstev. Tudi v proračunih za prihodnji dve leti bo za socialne potrebe namenjenih več sredstev kot lani in bodo tudi učinkoviteje uporabljeni.

NOVINAR: Ali morda vidite v napovedanih interpelacijah tudi možnost, zahtevo opozicije, da bi prišla z vlado do dialoga v posameznih ukrepev ko gre za posamezne resorje?

PREDSEDNIK VLADE: Poglejte, ko smo sestavljali to vlado in to koalicijo smo povabili k sodelovanju vse stranke. V tej vladni koaliciji so tiste stranke, ki so želele sodelovati pri oblikovanju politik in pri odločanju o izvršilni oblasti. V tej koaliciji in vladi ni tistih strank, ki so to same izrecno zavrnilo. Tudi kasneje smo ponudili, ko je šlo za reformne ukrepe, usklajevanje teh reformnih ukrepov vsem parlamentarnim strankam in to ponudbo so sprejele vse parlamentarne stranke, tudi oba poslanca italijanske in madžarske narodnosti, razen LDS. Vse zakone, ki so vezani na implementacijo gospodarskih in socialnih reform, usklajujemo znotraj Partnerstva za razvoj. Ne uskladimo vseh, ampak doslej smo jih uskladili večino in tudi pri tistih, ki niso dokončno usklajeni uskladimo večino stvari, tako da je roka sodelovanja z naše strani ponujena ves čas in ko gre za ključne stvari je večina opozicijskih strank tudi sprejela. Dve sta jih sprejeli, LDS pa je zavrnila. Namesto tega vlaga interpelacije. To je vedno pravica opozicije. Jaz samo upam, da ne bo ostalo samo pri tem. Želeli bi si tudi kakšnih konstruktivnih predlogov.

NOVINAR: In pa še zadnje vprašanje v današnjem Studiu ob 17-ih. Gospod Janša, možje, ki so v preteklih letih predstavljali vrhove slovenske politike so bili, če se omejimo na protokol, izjeme tudi po tem, da ob njih, z redkimi izjemami, nismo videvali njihovih spremljevalk. Sami ste to tradicijo prekinili in ob tem poželi kar precejšnje odobravanje javnosti na državni proslavi ob dnevu reformacije. Ali lahko pričakujemo, da bo gospodična Urška Bačovnik ob vas jasneje in odločneje postala del našega javnega življenja in da bo Slovenija tudi po tej plati dajala podobo, ki smo je nekako vajeni pri tujih državnikih? Tukaj bom dodal še povsem neposredno vprašanje poslušalca Marjana iz Ljubljane. Takole pravi. Ali lahko Slovenke in Slovenci kmalu pričakujemo poroko gospoda Janše?

PREDSEDNIK VLADE: Poslušalec je zelo direkten, vi pa ste postavili tako dolgo vprašanje, da če bi jaz odgovoril na enak način zagotovo ne bi nič razumeli in se niste mogli upreti skušnjavi. Moj odgovor je pač da pustimo času čas.

NOVINAR: Tako. Spoštovane poslušalke, cenjeni poslušalci, to je bil današnji Studio ob 17-ih v katerem smo gostili predsednika vlade Janeza Janšo. Z njim sva se pogovarjala Sandi Frelih in Tomaž Celestina. Že zdaj vas vabimo k poslušanju jutrišnje oddaje, v kateri bodo svoje poglede na minuli dve leti razgrnili predstavniki parlamentarne opozicije. Hvala za pozornost, vam gospod predsednik pa za odgovore. Nasvidenje.